

Õiguskantsler

Teie 22.08.2019

Meie 06.09.2019 nr 6-1/191302/1904418

Elektrivõrgu liitumis- ja mõõtepunkti asukoha muutmine

Austatud []

Pöördusite õiguskantsleri poole elektrivõrgu liitumis- ja mõõtepunkti asukoha muutmise küsimusega. Leidsite, et kui hoone omanik soovib elektrivõrgu liitumis- ja mõõtepunkti hoonest välja viia, võiks sellise ümberkorralduse teha jaotusvõrguettevõtja kulul.

Tänan Teid küsimuse eest. Võrgutasude senist korraldust ei ole siiski alust pidada põhiseadusevastaseks. Toimiva võrguühenduse liitumispunkti asukoha muutmisel ei kannaks selle kulu võrguettevõtja ehk praktikas kõik selle ettevõtja kliendid ühiselt, vaid liitumispunkti asukohta muuta sooviv klient. Klient kannab ka uue liitumispunkti ehitamise kulu. Need kulud ei tohi olla meelevaldsed, vaid peavad põhinema põhjendatud kulutustel. Võrguettevõtja maksab muudatuse kinni siis, kui on ise selle algataja. Samuti on rikkis või vananenud mõõteseadme remont kliendile tasuta.

Elektrivõrguga seotud teenused erinevad muudest teenustest eelkõige selle poolest, et isikul pole võimalik valida mõne muu võrguettevõtja teenuseid. Võrguteenust ja sellega seotud teenuseid saab osutada vaid võrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas tarbimiskoht asub. Seetõttu on võrguettevõtja lepingulistest läbirääkimistes tugevamal positsioonil. Läbirääkimiste nõrgema poole ehk kliendi kaitseks on võrguteenuse tasudele ja lepingutingimustele õigusaktides nõuded ja nende järgimist kontrollib riik ([elektrituruseaduse](#) (ELTS) 6. peatükk, 3. jagu). Nõuded on kehtestatud nii võrguettevõtja hinnakujundusele kui ka lepingute tüüptingimustele. Nende nõuete järgimine tagab nii kliendi kui võrguettevõtja õiguste kaitse. Võrguettevõtja ei tohi kliendilt nõuda põhjendamatult suurt teenustasu ega suruda peale ebamõistlikke lepingutingimusi.

Õigusaktid ei sätesta, kus peab elektripaigaldise liitumis- ja mõõtepunkt asuma. Võrguettevõtja ja kliendi vahel on lepinguline suhe, mis tähendab, et pooled võivad lepingutingimustes, sh liitumispunkti asukohas või selle muutmises, omavahel kokku leppida. Seda kinnitab ka [elektrisüsteemi toimimise eeskirja](#) (edaspidi eeskiri) §-s 26 esitatud näidisloetelu liitumispunkti võimalikest asukohtadest – üks võimalus on asukoht poolte vahel kokku leppida (eeskirja § 26 lg 1 p 5). Eeldatakse, et üldjuhul asub liitumispunktis ka mõõtepunkt (eeskirja § 30 lg 1).

Liitumispunkti asukoht on üks tarbimistingimus (eeskirja § 2 p 8). Tarbimistingimuste, sh liitumispunkti asukohamuutmine võib kaasa tuua kulusid. Tarbimistingimuste muutmise tasu ja

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

ka liitumistasu on võrgutasud, mille kehtestab võrguettevõtja, arvestades seaduses ettenähtud nõudeid.

Võrgutasu suuruse arvutamisel lähtub võrguettevõtja Konkurentsiametiga kooskõlastatud metoodikast (ELTS § 71 lg 1 ja § 73 lg 1). Võrgutasu aluseks võetavad kriteeriumid peavad olema läbipaistvad ja järgima võrdse kohtlemise põhimõtet ning võrgutasu peab vastama ka kõigile õigusaktidest tulenevatele nõuetele (ELTS § 71 lg 3). Üks olulisemaid õigusaktist tulenevaid nõudeid on see, et tarbimistingimuste muutmise tasu lähtub põhjendatud kulutustest või põhineb keskmistel arvestuslikel kuludel (eeskirja § 25 lg 1).

Võrguteenuse osutamise lepingud peavad olema kooskõlas seadusega (ELTS 8. peatükk). Tüüptingimusi kehtestades peab arvestama, et võrguettevõtja ning tema kliendi õigused ja kohustused oleksid tasakaalus ega kahjustaks kumbagi poolt ebamõistlikult (ELTS § 73 lg 2). Muu hulgas käsitletakse lepingus näiteks osutatavaid hooldusteenuseid ning lepingu ja selle alusel pakutavate teenuste tingimuste muutmist.

Võrgutasude kujunemise metoodikale ja lepingute tüüptingimustele esitatavaid nõudeid arvestades ei saa võrguettevõtja kliendile osutatavate võrguteenuste, sh tarbimistingimuste muutmise eest küsida meelevaldset hinda ega suruda peale ebamõistlikult kahjustavaid lepingutingimusi. Nende nõuete järgimine tagab õiglased lahendused.

Mõnel juhul kannab tarbimistingimuste muutmise kaasa kaasnevad kulud võrguettevõtja. See tuleneb võrguettevõtja arenduskohustusest (ELTS § 66). Sel juhul võidakse olemasolevate liitumispunktide asukohta muuta võrguettevõtja kulul. Võrguettevõtjale pandud arenduskohustus ei anna siiski kliendile õigust nõuda liitumispunkti asukoha muutmist võrguettevõtja kulul.

Kui võrguettevõtjale kuuluv elektripaigaldis on liitumispunktis amortiseerunud ega vasta enam nõuetele, teeb võrguettevõtja selle korda omal kulul. See ei ole aga tingimata tarbimistingimuste muutmise – elektripaigaldise kordategemine ei tähenda liitumispunkti asukoha muutmist.

Loodetavasti on neist selgitustest Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise